

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 66 (9441) | Среда, март 20, 1974 чыл

1975 чылда тывага өткөргөс. Өртүз 2 көп.

СЭКП Төп Комитетинде 1974: беш чылдың тодарадыкчы чылы

Ыяш белеткээр бүдүрүлгениң ажыктыг чоруун бедидеринче бүдүрүлгө коллективтерин мөөңнээр талазы-биле СЭКП Томск, Тюмень болгаш Вологда обкомнарының дуржулгазының дугайында

Партияның Томск, Тюмень болгаш Вологда область организацилалары СЭКП-ниң XXIV съездинин Директиваларын күүсетпешкен, Ыяш белеткээр бүдүрүлгелерин иштинки ажыл-агыйны курлавырларын улам долгузу-биле ажылдаарыңа болгаш оң ажыл-дузалыг чоруун бедидеринче уланган полититинг болгаш организацин улууг амылды кылып турарын СЭКП Төп Комитетиниң хүлээп алган доктаалында демдеглезин. Анылды организацилаарының болгаш технологтуг аргалары ажылдаарының үк черлерге эң-не таарышкан аргаларын тыварын үргүлчүлөө турар. Ол айттыргалары партия обкомнарынга чугаа-лап, райкомнарга болгаш партия эге организациларынга көөрү-биле тургузуп турар. Ыяш белеткээр бүдүрүлгө черлеринге күш-ажылдың бүдүрүлгүлүүн бедидер болгаш Ыяш белеткээр техниканы эң эки ажылдаары дээш социалисттик чарышты калбаа-биле чорудуп турар. Социалисттик чарышты чоруу турарының дугайын обкомнар солуннарынга, радиога болгаш телевиденинге үргүлчү чырылып турар.

Бүдүрүлгө черлеринге ажылчыннарның иделгенин бедидер сорулга-биле бригадирлер чөвүлелерин организацилап турар. Ыяш улетпур амыл-агыйларының эң дээрлеринге үндөшүзү, мурнакчы дуржулганың школаларын база организацилап турар. Ыяш белеткээр эң-не улууг бригадаларында партия, профамдел болгаш комсомол бөлүктөрүн тургузуп турар. Томск областа индустриалдык коллективтерин бригадирлерин партияның район комитеттериниң номинентурадазында киргезе. Ыяш-чангаш оларның бүдүрүлгө организацилары бөлүр ролу улам бедизин.

Вологда областың Ыяш улетпур ажыл-агыйларында Ыяшты ыяш үезинде сөөртүп үндүрүлгө эки чүдүлгөн улам долгузу-биле ажылдаарының күсели-биле алдык саялдаттарга Ыяштың чыңгы баштарының кулавырларын чыырының арга-мергежилни эки амылдан кылгаш, калбаа-биле ажылдап турар. Бир миллион кубометр ажыл хемчээлдиг Ыяш кулавырларын сезон аралында тургузуп чорук Вологдага Ыяш белеткээрлериниң дең-деси ажылдаар, күш-ажылдың кулавырларын, машиналарны болгаш дериг-херекселдерни эң дээр ажылдаар арганы берип турар. «Вологдалеспром» каттыжышының буюу-рулгелери чылдың-на планирны болгаш социалисттик хүлээлгелерин күүсетип турар. Олар беш чылдың үш чылдарының дургузуна онаалгадан ажыр 559 муң кубометр тулуг ыяшын берген. Күш-ажылдың бүдүрүлгүлүүн бедидер чедип алдынган, ажылчыннарның анаа турар чоруу, кадрларның үнүп-кирери ол адырның ортумак даңгелинде ийи катап эззизин.

Партияның Томск болгаш Тюмень обкомнарының инициативанын өзүлгээр Ыяш улетпур амыл-агыйларында Ыяш белеткээрлериниң улагаттыр каттыштырган комплекстик бригадаларын организацилап, олар чыгы үеде ырак-узак арга-Ыяш шөлдеринге элчижип амылдаар арганы ажылдап турарлар.

Улагаттыр каттыштырган Ыяш белеткээрлериниң бригадалары комплекстик бичи бүдүрүлгүлүүн бедидер болгаш техниканы эң таарышчалыг ажылдаар арганы берип турар. Тюмень областа чыл дургузунда бригада бүрүлгүнү амылдан, ыяш ыяш ортумак-биле 42 муң кубометр, а Социалисттик Күш-ажылдың Маадары П. В. Поповтун бригадасы 165 муң кубометр Ыяшты белеткээр, оң 94 муң кубометрин элчижип амылдаар участкага белеткээр бөлү турар. Малгаз-балалар болгаш Ыяш белеткээр орун-чирин багай черлерге Ыяш белеткээр амылды элчижип арга-Ыяш чорудары бүдүрүлгө черлериниң кулавыр Ыяш суурун калбартын болгаш Ыяш белеткээр, кылырның ил ажылыга ажылчыннар

ның чыл дургузуна дең-деси ажылдаарын хандырган. Эрткен чылым Тюмень областа 2760 муң кубометр, Томск областа — 645 муң кубометр Ыяшты элчижип арга-Ыяш белеткээр болгаш оң бот-үнези 10 хуу чынгазин.

Ыяш белеткээр ажылды организацилаарының депшилгели арга-хандыкларын ажылдаарының түнелдинде 1973 чылда Тюменьниң Ыяш улетпур ажыл-агый черлеринге Ыяш белеткээр эң-не чыңгалын 400 муң кубометр, Томскиниң Ыяш улетпур черлеринге — 560 муң кубометр өвүлгө, продукцияны сайгаруу болгаш күш-ажылдың бүдүрүлгүлүүн бедидер талазы-биле онаалдарыны ажыр күүсөдир аргалыг болган. Тюменьниң Ыяш белеткээр чирин бир амылчыга онааштыр кылып нийти ажылдың хемчээлин 760 кубометр чедир бедиткен, Томскиниң белеткээр чирин — күш-ажылдың бүдүрүлгүлүүн 9,4 хуу улагтырганнар.

Кылдырган ажылдың түнелдерин эки деп демдегелешкен, СЭКП ТН партияның Томск, Тюмень болгаш Вологда обкомнары, ССРЗ-ниң Ыяш болгаш Ыяшты болбаа-зырадып кылып улетпурунун министр-ствозу Ыяш белеткээр улам сайыраа-гайжыларын, Ыяшты долгузу-биле таарышчалыг ажылдаарының, арга-Ыяш болгаш элчижи черлеринде амылдан турар иж-мелерин чуртталга, култура-амылдары байдалын экижидериниң айттыргаларының талазы-биле Ыяш белеткээр бүдүрүлгө черлериниң уадртуучуларын чедип негелден салып турарын база айткан.

Ыяштың артынчыларының сезоннар аралында кулавырларын, улагаттыр каттыштырган комплекстик бригадалар бөлүк-чирин берге арга-Ыяш девициздеринге элчижип амылдаарының арганы организацилаарының күсели-биле Ыяш белеткээр бүдүрүлгө черлериниң ажыктыг чоруун бедидеринче ажылчы чоннар коллективтерин мөөңнээр талазы-биле партияның Томск, Тюмень болгаш Вологда обкомнарының ажылын СЭКП Төп Комитетин чүлүлгө деп көргөн.

Партияның Томск, Тюмень болгаш Вологда обкомнарының дуржулгазын өзүлгээр Ыяш улетпур амыл-агыйлары, комбинат болгаш каттыжышынын бүрүлгө күш-ажыл кулавырларын болгаш техниканы амылдаарын экижидер арганы бээр тусту черлериниң байдалына таарышчалыг технологтуг чорудуучуларын болгаш организацилап чорутуу ажылдаар талазы-биле берген чугула организацилап болгаш полититинг ажылдаары Ыяш улетпур бүдүрүлгелериниң коллективтеринге чорударын чурттуу Ыяш амыл-агыйлыг районнарының СЭКП крайкомнарынга болгаш обкомнарынга сүмөлээп.

Ыяш улетпур амыл-агыйларының адыкы саялдаттарынга Ыяш артынчыларының сезоннар аралының кулавырларын тургузар арганы бээр технологаны амылдаарынга, улагаттыр каттыштырган комплекстик бригадаларыны ажылдаарының шилчирииниң болгаш ырак-узак арга-Ыяш девициздерин элчижип амылдаар арганы организацилаарының күсели-биле Ыяш белеткээр бүдүрүлгө черлериниң дең-деси, үзүп-сөк-сөк чонна амылдаары хандыар талазы-биле хемчеглерин амылдан кылгаш, бот-амыл чорударын ССРЗ-ниң Ыяш болгаш Ыяш белеткээр улетпурунун министрствозунга хүлээлгезин.

Партияның Томск, Тюмень болгаш Вологда обкомнарының, ССРЗ-ниң Ыяш болгаш Ыяш белеткээр улетпурунун министрствозунун элчижип амылдаар участкага белеткээр бөлү турар. Малгаз-балалар болгаш Ыяш белеткээр орун-чирин багай черлерге Ыяш белеткээр амылды элчижип арга-Ыяш чорудары бүдүрүлгө черлериниң кулавыр Ыяш суурун калбартын болгаш Ыяш белеткээр, кылырның ил ажылыга ажылчыннар

Талды районда «Тывага» совхозтун механизаторлары тракторлар сүзгөткөн март айның 25-те доозар деп социалисттик хүлээлгени алаш, хайышкыныг ажылдап турарлар. Машина-трактор мастерскаамында чоотка чаа бүдүрүлгө келген амылдар улууг соруктуг ажылдан турарлар.

Ийги разрядтың тогары комсомол Чолдак-көк Ондар күнүнү үзүп-ормазын үргүлчү ажыр күүсөдир турар. ЧУРГУКТА: Чолдак-көк Ондарың ажылдан турары.

Фото С. ФЕОКТИСТОВУУ.

КУРЛАВЫРЛАРНЫ ЧЕТЧЕ АЖЫГЛААР

Мал ажылының продуктуларын күрүнеге садарының квартал планының күүсөлдөзи, (март 16-да хуу-биле)

Районнар	Сүт	Эт
Бай-Тайга	473,3	83,6
Монгуш-Тайга	—	—
Барыш-Хемчик	108,4	82,4
Өвүр	43,6	43,6
Чоюн-Хемчик	90,8	48,0
Узуг-Хем	80,8	50,0
Талды	83,9	77,4
Бий-Хем	73,3	—
Току	28,6	122,9
Каа-Хем	106,5	75,1
Тес-Хем	57,8	61,2
Эрани	95,8	79,6
Кызыл хоорай	—	—
Сөведи	101,9	64,0
Республика	88,9	67,5
Эрткен чылдың бо үезинде	91,8	66,2

Устунде савнардан алаш көөрге, күрүнеге сүт садар талазы-биле бистиң ажылдаарымыз эртен чыгыштан куду деңгээлдег ажылдаар бооп турар-дыр. Колхоздар болгаш совхозтар тоску беш чылдың шиттирлер үш-чү чылдың бо үезинде күрүнеге сүт садарының квартал планын 91,8 хуу күүсөлдөткөн турган.

Күрүнеге сүт садарының квартал планын ажыр күүсөлдөткөн Бай-Тайга, Барыш-Хемчик, Каа-Хем, Кызыл хоорай Совхозин ошалап демдеглер үзүлгөтүп бис. Ыяштың Каа-Хем районунун ажылдаары улууг чейнишкениг болган. Ол район эртен чылың сүт садар талазы-биле

В. Н. Фалипов дуга байыр берген тывыскаан. Күш-ажылдың Кызыл Тук орденин «Тыва сүт-тудуг» тресттин тууду-монтаж эргелетип чылаачы Анатолий Егорович Дожженковка, «Хүндүлөдүл» трестин эргелетип чылаачы Виталий Петрович Сургутановка тывыскаан. «Күш-ажылчы эрес-маадир» трестин тууду-монтаж эргелетип чылаачы Генадий Дмитриевич Яковлев алган.

1973 чылдың планирны болгаш социалисттик хүлээлгелерин доодуур таалай күүсөдиринге чедип алган чейнишкени дээш «Тыва колхоз-тудуг» трестин бөлүк ажылчыларын, инженер-техниктиг ажылдаачыларын болгаш албан-халакчыларын ССРЗ-ниң орденинге болгаш медалдары-биле шаңнаткан. Ону татыштыгыга турсааткан байырыг хурал дуга болуп эртен. Шаңналарын СЭКП обкомунун секретары В. И. Попов тывыскаан.

Чыаактың доо хавыламы — Ленин орденин «Тыва колхоз-тудуг» трестин № 741 мехколхознаың комплекстик бригадалың бригадирин Кызыл-оол Будуконич Ооржакка, Күш-ажылдың Кызыл Тук орденинги трестин № 585 мехколхознаың начальниги Александр Васильевич Леончик, № 463 мехколхознаың дашчызы Михаил Кудеревич Ооржакка, Туралда Ыяш белеткээр цехтунууну автомото-бөлүк чылаачы Валентин Прохорович Старостинге тывыскаан. «Хүндүлөдүл» трестин «Тыва колхоз-тудуг» трестин эргелетип чылаачы Павел Федорович Кайдаров, № 057 мехколхознаың башчысы Степан Никодимович Рыкалов, № 62 мехколхознаың комплекстик бригадалың бригадир Валерий Хомаилович Эрес-оол арга берген.

«Күш-ажылчы эрес-маадир» трестин чорук доош медалдарын «Тыва колхоз-тудуг» трестин бөлүк ажылдаачыларыга база тывыскаан. Тоску беш чылдың шиттирлер чылыңгы планирны ажыр күүсөдиринге чейнишкени дээш Тыва АССР-ниң улау чүгү ажылдаачыларын шаңналарын СЭКП обкомунун бюро кеңештүп, СЭКП Кызыл хооронунун бирги секретары В. Б. Добромислов тывыскаан.

Күш-ажылдың Кызыл Тук ордени-биле улау чүгү бүдүрүлгелериниң техника-бригадир Анатолий Гаврилович Назимов, «Күш-ажылчы шиттирлер» медалы-биле комсомол монандир Шапар-оол Халевич Ондар шаңнаткан.

ДУРЖУЛГА СТАНЦИЯЗЫНЫҢ 40 ЧЫЛ ЮБИЛЕЙИ

1934 чылдың мартта Чоюн-Хемчик кокуушундо төвүнде 15 паваяттыг айттыг кош үзгөш. Чадаана хемия куду башканы. Он бот километр ортокш, кош Төв-Хемияныг дужу — Довураткы Көксөгө доктаган. Шанактан дүшкө кийдирип чүтүгү дүжүрүп, майгынар тикчилээш, туралганы эгелээ. Оларын аралында бир доктор үш кандидат эртемденер-даа бар болган.

Ол чүгү кожуд, кымвар ийде туралгың эргелөөдү дээр-ге олар Совет Эвилелиндег чалаттырып келген көдө ажылдаарының эртен ажылдаачылары болган. Ол хуу аага Тываның көдө ажылдаары дуржулга станциязының тургустуулары чарлаан. ТАР-тин баштайгы эртем-пиччилик алаш чери пак мичаар торуттуң. Оон бээр ам 40 чыл эртен.

Бистик республиканың мал болгаш чер ажылыг хөгжүдүлгө улууг салдары чедирге дуржулга станциямы ол үевиң дургузуна шынап ала улууг орунтуу эртен, чейнишкенириң-даа көргүзүп, бергерлерге-даа таарыш келген. Күрүнеге көдө ажылдаары дуржулга станциямы республиканың көдө ажылдаары бүдүрүлгө эртем-методика талазы-биле үзүлгө, дуржулга-күрүлгө ажылдаары хөгжүдүп турар эртем төвү алганар. Оон юбилейинге турсааткан байыраал эртен воскресье

де Талды районун Дүрген суурга болган. Эртем хоорайжыга Дүрген суурун кулуун эртем ажылдаачылары, оларын шымчы дузалачылары — механизаторлар, малчылар, аалчылар дооду олурдуңар. Залче көөрге, ийиң бүрүгү өөрүшкүлүг, хей кижилериниң херектеринде орден, медалдар чалынаан.

Байырамы хурал ажыттыларга, станцияның оң хүлээлгү ишчилери — мурнакчылар СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөведин Президиумунун болгаш Министрлер Чөвүлелиниң ССРЗ-ниң 50 чылдыга турсааткан, база СЭКП Талды райкомунун болгаш райүзүкөмүнүн пичири Кызыл туурары кирип келдиер.

Байыраалдыг эге сөзүн станцияның директору В. С. Селецкий чыгаалаан. — Тываның дуржулга станциямын төгүзүп республиканың мал болгаш чер ажылыгын културамын бедидериниң, көпкүн араатары суурун болгаш коллективтиг амыл-агыйлыг ишчилериниң, улууг-улук колхозтарын болгаш совхозтарын тургустуулары төгүзүлгө сыры холбазың — деп, ол демдегелен. — Эртем-пиччилик болгаш дуржулга ажылы Тываның Совет Эвилелиниң өсүлгөсү болган. Станцияның директору В. С. Селецкий чыгаалаан. Дараада хуудууд аттары алганарга ол дугайында бижикти, Тыва АССР-ниң Дээди Сөведин Президиумунун Хүндүлөк бижик-биле шаңнатканарга шаңналарын тывыскаан.

СЭКП Тыва обкомунун секретары Д. К. Ооржак станцияны коллективиниң 40 чыл юбилей-биле СЭКП обкомунун Тыва АССР-ниң Дээди Сөведин Президиумунун, Министрлер Чөвүлелин мурвулдан байыр чедирген, Тыва АССР-ниң Дээди Сөведин Президиумунун Хүндүлөк бижик тывыскаан. Дараада хуудууд аттары алганарга ол дугайында бижикти, Тыва АССР-ниң Дээди Сөведин Президиумунун Хүндүлөк бижик-биле шаңнатканарга шаңналарын тывыскаан.

СЭКП Талды райкомунун бирги секретары Г. А. Зарневич Дуржулга станциямын эртем ажылдаачыларына, инженер-техниктиг ажылдаачыларына, механиктерлерге, шиттирлерге байыр чедирген, шаңналар мурнакчыларга СЭКП райкомунун болгаш

райүзүкөмүнүн Хүндүлөк бижиктерин тывыскаан. Республикада баштайгы эртем-пиччилик алаш чериниң хоочуннарының өмүзөндөн анаа улау эртем ажылдаачылары Чоюн-Хемчик районунун элчижи М. П. Лубягина байыр чедирген, мынча доо:

— Тываның ошалап байдалыг, үргүчү өскерин турар агаар-бойдузунга маамарыштыр, илалгын чер ажылыг калдыг ийиң сайырдылар деп айттырганы өөренин көөргө дуржулга станциямын эртем-пиччилик ажылдаары улууг дузалыг болган. Ыяштың мындаг дуржулга соду. Эртен чагар тараа културамын кайы үеде тарыша эки дээрин өөренип көөрү болган 1934 чылдың чымында Чоюн-Хемчиктин хоовурун болгаш Талдыны Дүргенге дуржулга шөдөргө тарааларын тараан. Дүргенге май 12-де тараан тараа кууш бир гектардан 27,2 центна, май 21-де тараан тараа 20 центнер дүжүтүр болган, а май 28-те тараан тараа бийиштин, соокка алкыска. Станцияны дуржулга төвүне Тывага үнүп көрбөн чымистиг үнүштеринге база тарип, соң ийи дүжүттү бээр ал турган.

Тываның күрүнеги көдө ажылдаары дуржулга станциямын 40 чылдык байыраалында болгаш чылаачы анаа Хакасияны күрүнеги көдө ажылдаары дуржулга станциямын директору, көдө ажылдаары эртемденериниң калдыгы П. А. Шербенев, ТДТЭШ-ниң төдөлөкчизи география эртемденериниң калдыгы К. О. Шаптаржык, районунуң колхозчуларының болгаш совхоз ажылдаачыларын мурвулдан «Шамбалыг» совхозтун директору С. Д. Селецкий болгаш өскөлдө да байыр чедирген.

Станцияны эртем ажылдаачыларына, дуржулга көргүлгүтүг ажылдаачыларынга, шиттирлерге, механиктерлерге, шиттирлерге байыр чедирген, шаңналар мурнакчыларга СЭКП райкомунун болгаш

байырамы урулдан киржирилген СЭКП Тыва обкомунга, Тыва АССР-ниң Дээди Сөведин Президиумунун, республиканың Министрлер Чөвүлелин байырыг чылаачы хуудуу алган. О. ПИПТ, «Шынын» тускай коор.

Норвегияның Премьер-Министри Москвада келген

Совет чыаактың чылаачыны өзүлгээр албанын аан-чоруун кылып, Норвегияның Премьер-Министри Трюгве Браттели март 18-те Москвада чедип келген. Норвегияны болгаш ССРЗ-ни күрүне туктары-биле шимеон Вилуко аэропортта Норвегияны чылаачыны баштамын ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының бирги орадаччызы К. Т. Мауруев, ССРЗ-ниң аштыгы херектер

министра А. А. Громыко болгаш албанын өскө-даа кижилери уткуп алган. Аэропортта хүндүлгү чылаачыны чысааган болгаш Норвегияны база Совет Эвилелини күрүне гимнерин күүсеткен. А. Н. Косыгин болгаш Трюгве Браттели совет дайынчыларын чысаалың баары-биле эртен. Ажыгы чоннарын төдөлөкчелери Норвегиядан келген аалчыларга ийи байыр чедирген. Норвегияны Премьер-Министри болгаш А. Н. Косыгин аэропорттан аалчыларын турар черинде чорупкан. Мотоциклдестерин хүндүлгү чылаачыны үдөшүн алгаш, аалчыларын эртен кудуучулары ийи чурттарыны күрүне туктары, Норвегияны Премьер-Министринге, Совет Эвилелини болгаш Норвегияны аралында хөгжүп база бижикти турар найыралдыг харымзаларга байыр чедирген транспорттарыны аскып турган. (СЭТА).

Совет-норвег дугуржулгага ат салган

Март 18-те Кремльдиң Улуу ордузунга Совет Социалисттик Республикалар Эвилелиниң чылаачы болгаш Норвегияның хаан чериниң чылаачы аразында судно экижидериниң дугайында дугуржулгага ат салган. Совет чыаактың өмүзөңгөндөгү дугуржулгага ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин, Норвегияны чылаачы өмүлгөңгөндөгү

Найыралдыг байдалга

ССРЗ-ниң чылаачы март 18-те Кремльдиң Улуу ордузунга Норвегияны Премьер-Министри Трюгве Браттелиниң аалдары дээш дүштөк шайлаа тургускан. Норвег чыаактың башкычы болгаш дүштөк шайлаага ову улау чорутур кижилер, а ол ишкан Норвегияны Совет Эвилелинде алчын Ф. Яковсен олар барганар. Совет таладан анаа ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының бирги орадаччызы К. Т. Мауруев, ССРЗ-ниң аштыгы херектер министр А. А. Громыко болгаш албанын өскө-даа кижилери барганар. Совет таладан анаа ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин, Норвегияны чылаачы өмүлгөңгөндөгү дүштөк шайлаага найыралдыг байдалга эртен. (СЭТА).

Электрондук технологиялар

РСФСР Фирманын электрондук технология

Курлавырлар кайда-даа бар

Бай-Хаакта № 585 мехколоннадагы тудукчулардын бөлүмү...

жизадыга ажылы база-ла бедик денгеледе тургустунган...

Оон аягыда база бир айтыртыга доктамаксым. Мехколонналарда...

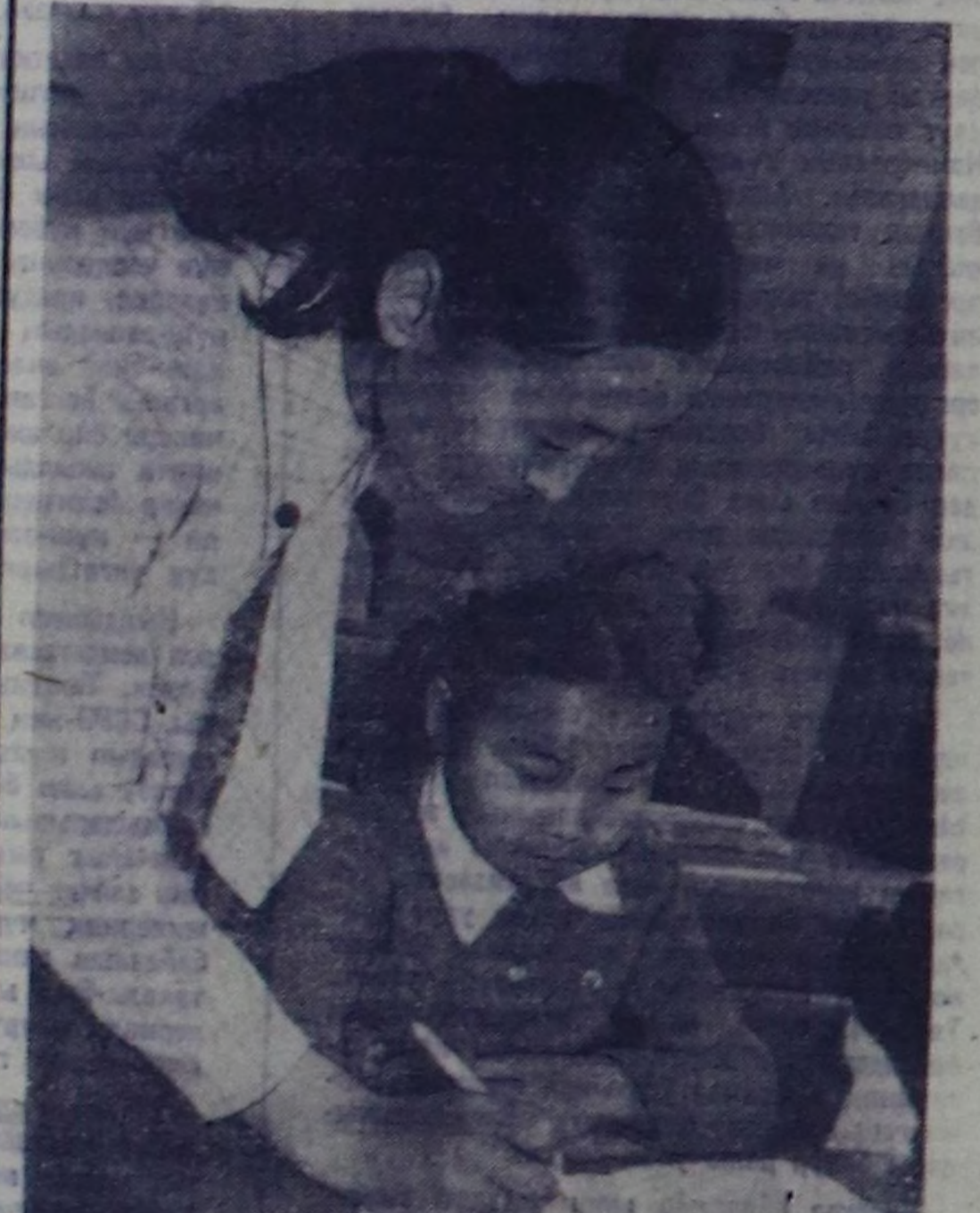
«Тыва көдө тудукт эртен керээз баураар акылдар ортанизациялар-биле...

УЛУГ ПОВАР

«Чодура» кафе — Кызыл коорайда иштинин чеме...

Бо чурукта Владимир Михайлович Григорьев Кызыл аэропорту...

Кызылдын башкы институтун дооснаш Юлия Керел Бандунун...

Ленинградтын Карл Маркс аттыг каттыкчылыктын «Штабда» турар элетрондук саяалга...

Технологут акылдарын автомат-биле телевидения системасы Ленинградка бир дугарында...

ТУРКМЕНИЯ: Шатлыктын газ удаас ажылаттырар

Шатак-Хиванын газ дамчыдыга тудууда 200 километр участкага...

Мыда ам бо күндө газ дамчыдыгынын оогул тудуулар кожууа...

ЛЕННИНГРАД

КАРАКУМДУ КРУГ ХОВУУНДА ШАТЛЫКТЫН ГАЗ ТЫВЖЫ ОРТАКЫ АЗИАДА ЭН-ЛЕ УДУТ

Оон тудууда дөрт муң кире кичи ажылдап турат. Газ тык күнүдү ийн пунктуку...

ЛИТВА: Көдөз аэродромнар

Юрбарк районуну Мичурин аттыг плодпитомнтинин шадеринин кырыга...

ВИЛЬНЮС

ЛАТВИЯ: Ном шыгжар черин 450 чыл оо

Латия ССР-нин Эртемвер академиясынын библиотекасы 450 чыл болгон...

РИГА

Латия ССР-нин Эртемвер академиясынын библиотекасы 450 чыл болгон...

РИГА (СЭТА-нын корр.)

ШЫН

ХУУЧУЛАР ХУРАЛДАРЫ

«УТКА 25 чылы» совхозта ажыкчы кооперацияны беш чылдыг шиттирлик чылдыг чонуну...

Магазиндерде таарымчалыг байдал тургустунган. «Ак-Тургу» совхозу...

Бо магазиңде эде кылаз чогур чүддер бар болуп турар. Бараан склады...

Т. ОЧУР-ООЛ

Бойдушту болган ниятледин эртем даузу-биле билирнин хожугуде...

Амгы үеңиз байдалдарында хүрө-хиттин байдал оон идеологиянын хоралым чедир билбес чорук база хая эвес...

Совет ниятледин байдалдарында шажычы организациаларын ажылында болгулаан эсердеглер шажычын кулуштуун кара-таакызы, «сагыш-сеткил ээртишчилик» бир хевир болуп шынарны бычыл-да эскертти...

Совет ниятледин байдалдарында шажычы организациаларын ажылында болгулаан эсердеглер шажычын кулуштуун кара-таакызы, «сагыш-сеткил ээртишчилик» бир хевир болуп шынарны бычыл-да эскертти...

Б. САТ

ПАМИРДЕ ТАРЫЛГА

Удуг соокут болган хар чаттангың соода Памирде тарва чаштырышынын эге-суну үчүктө чокка бээрж хандыр.

Бо беш чылда Памирге муң аяк гектар көдө ажыл-агый черин ажылатка киирер, мичанга сугарыкчылар ол ажылды дүргөдөр дөшт бүтүмелери ар турар.

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

Э. ФИЛИМОНОВ

Философия эртемдеринин кандидаты

КУЛЬТУРА

ХӨГЖҮМЧҮЛӨР ХЕЙ-АБТ КИРГЕН

Кызыл-Мазанык оурда уругуларын музыка школын 1973-74 өрөөндөгү чыгында баян, гитара, фортепиано, домра, аккордеонга өрөндүрүлгөн 90 уругуларын хаара туткан, алардын хандыкылыдыг хөгжүмчүлөр хей-абт өрөөндү турса, Школада бо артемерге мергендиги башкылар акылдап. Эң ылаңды фортепиано башкысы Мангыш-оол Монгуш шуудуру акылдап, эки ажылыг башкыларын бирээни деп мактадым келген.

Өрөөндөгү хөгжүмчүлөр

С. ТАВА-САМБУУ.

АЯЛГАЛАР УЛАШКАН

Ал-Турт суурда агиткарирлардын концерттери уладалаа болуп, алгала улашкан. Илалтыя 9-ку агитквартираның концертти ыгалдыг болган. Оң киржикчилеринин «Күш-ажылыг мактал» деп ыры, «Шевер кыстар» деп тааныш көрүктүлөрүн эң-не сонуурган. Ол ышкыш урун номчүктүлөр базга-ла солун болган.

НОМЧУЛГА КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ

Торгалыг суурнуң Култура бажыны. Олуттар шунту элеттинген. Чогаалык Кызыл-Элик Кудажыны «Уйгу чок Улуг-Хем» деп номунун кара томуна эртен конференцияга суурнуң чоңунун хей кезини кирешкен.

БИБЛИОТЕКАДА

Өвүр районунун «Кызыл тек» колхозта көдөз библиотеканың ном фондузу 9831 четкен болган номчүктүлөрүн саны өскөн. Аңаа кире бөргө ар-ыштыг, номчүктүлөргө биту түбө таарымчалыг. Библиотеканың ажылыг экинчи дегерине оон эргелекчи Чечекмаа Кууларын улугузу улугу.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ТҮННӨЛ ҮНГЕН, СПАРТАНИАДА УЛАМЧЫЛАВЫШААН

СССР-нің Улустарының III кышкык спартакиадамын түбөк маргылдаары Свердловскиге болган Бакурианиге доозулган. Моон мурунда эртен ийи спартакидага тилекчи болган Москваның командамы Ленинградтың шилдек командамы маргылдаа доостур чоокшудай бергенде эртен, ийити бирги черин ээзден. Ленинградчылар спартакиада-ның түбөл оюннарына чедикчилерин киржиш, конькичидер, фигуристер команда талазы-биле тилекчи болган. Оон аңгыда спортчу дорт хөвөрине ийги черин ээзден. Москвачылар ийити черин ээзден. Спартакиадамын байырыл халкымын Свердловскиде профессионалдык спорт ордузунга март 17-де болун эртен. Аңаа эң эки бөп коллективге СССР-нің Министрлер Чөвүтөлийн шаңналарын тааныкан. Ону Свердловск, Горький областтарын, Казах-станнын спортчулары база алган.

Спорт ниятчилдеринден түбөл маргылдаарга «Буревестник», «Динамо», «Спартак» ниятчилдеринин төкөөлери эң эки спортчу көргүзүлгөн болган. Хөвөржөнөрдө эң-не бөдик көргүзүлгөн Левинградтын, Москваның, Свердловск областын, Украинаның, Горький областын спортчулары чедик алган. Олар шунтузу СССР-нің Спорт комитетинин шаңналарын-биле демделеттирген.

Түбөл маргылдааның өзүлүт маадырлары хаакчылар Ижевскиден Галина Кулакова, Сыктывкардан Василий Рочева, конькичи манвар Валерий Куртуг Татяна Аверина болган. Оларын кийи бүрүзү урун алдын медальды таалап алган.

Спартакиада кезеде талалыг спортчуларын илереттиргенде уаит ийити болуп келген. Конькичи манвар Валерий Куртуг Татяна Аверина (Смоленск), Виктор Барламович (Уфа), 16 харгыш шлокалы Александр Демидович (Дзержинск), хаакчи Евгений Беляевич (Ленинград) түбөкөөдө моон сонгар дыка койну азап турар.

Спартакиада спортчу кышкык хөвөрлерин турта негөөрдинге, оон географиялыг болган. Аңгы үдө чедикчилерин чадмы Бакуриани спортчу түбөл тоңтарын эвес, мурунда шыгар мас-терлер турбуан чердерде өс-түрүп турар. Оон тоңдарыг хөвөр, перспективте спортчулар бар болу берген. Коми, Удмурт, Башкыр Автономнуг республикалардан, Сахалин областы арду болу.

Спартакиадамын бирги, ийити чадарының массалыг маргылдаарыга 20 миллион киши кирешкен. Ол 1966 чыда эртен СССР-нің Улустарының II кышкык спартакиадамына болдарга кийи миллион киши кой. Бо чыда спартакиадамын үзүндө 6,9 миллион спортчу ГТО-нун нормазын дужаалап. Спартакиадамын түбөл үнген-даа болза, оң туугузу аңаа-биле оон мун күш-култура коллективтери, миллион-миллон совет кижилер маргылдаарын уламчылап турар.

С. БАНР, урун чүлү учалдыкчы башкы.

БАКУРИАНИ. СССР-нің улустарының кышкык III Спартакиадамын. 70 метр трамплинден халкымын чөмпюну Михаил Гаввамы Бакурианин чурттарымы мычтар улакаанар.

СЭТА-ның фотохромкасы.

СПОРТЧУ МЕДЭЭЛЕР

САМБО ХҮРЕШ. Чуртка бирги чер дөш Каунаска болган маргылдаага самбо деп хуреп талазы-биле даөгөй-нөц сөс чөмпюнары ирешкенер. Ыччала-даа оларын чыгыш-даа эң шыгар мөгө деп атты чедик ал шыдаан.

СҮТЖЕ ШУРААШКЫН. Чурттар аразың төкөөкчилеринин сугже шураашкыны чадмы болган маргылдаамын Минскте болган. Аңаа 11 чурттуу спортчулары кирешкенер. Делегейнин маргылдаа-чы чөмпюну москвалык Вячеслав Стрелков биле АКШ-ның чөмпюну Керри Айршн трамплинден шураашкына тирешкенер. Бедик черден шураашкына Ерван чурттуу Де-вид Амбарцумян биле ГДР-ның спортсмени Эда Хельд эң шыгар болгонар.

БАСКЕТБОЛ. Ленинградтың «Спартак» баскетболчу кыстары Европа чурттарынын кубогузун эдилекчилеринин кубогу дөш маргылдаары.

СЭТА-ның фотохромкасы.

СӨӨЛҮГҮ БЕЛЕТКЕЛ

СССР-нин хөкөй талазы-биле шилдек командамы март 18-те даштыкчы чорупкан. Олар айың төчүлүгө чедик Финляндияны, Швецияны шилдек командамы-биле ийи-ийи ужурашкыларын кылды. Ол ышкы шведтерин клуб командамы-биле ойналарар.

Делегей чөмпюнары эгөөлөрүн муруну чырында сөөлүгү белеткече дараазында хөкөктер чорупкан: вратарь Третьяк (ССКА), Сидельников («Крылья Советов»), Камаловичлар (Васильев), Филиппов (Москва «Динамо»), Лепкин («Спартак»), Кузнецов, Шаталов («Крылья Советов»), Гусев, Лутченко, Цыганков (ССКА); халкылар Михайлов, Петров, Харламов, Волчков (ССКА), Мальцев (Москва «Динамо»), Шадрин, Якушев («Спартак»), Лебедев, Анисин, Бодунов, Ревнев, Капустин («Крылья Советов»).

СЭТА-ның фотохромкасы.

Телевидение

МАРТ 20-ДЕ МОСКВАДА 14.05—Медальер. 14.05—Снуг телекөрүзүгү. «Дриг амытаннар пиринг». 14.50—«Кийи болган хообузу». 15.20—Киноапарана. 16.50—СССР-нің улустарының III кышкык спартакиадамын халкымын.

КЫЗЫЛДАН 17.50—Уругларга. «Бум биле шрамандо». 18.00—«Венская». Телефидым. 18.30—Телемедальер. 18.40—«Машинна кышкы хире ур чурттары». Кыска фильм. 18.20—Уругларга. Мультфильм. 18.30—«СЭКК»-ның XXIV съездинин шитинг.

Кинотеатрларга МАРТ 20-ДЕ «НАЙРАЛ»: «Түнөл үндүрген» 9.40, 11.30, 13.20, 15.10, 17.00, 18.50, 20.40 шактарда. «ПИОНЕР»: «Бора тоодылар» 8.50, 10.20, 11.40, 15.40, 17.10. «Чаче шунту истерин чүй шаап казган» 11.50, 18.40, 21.00 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Агузай херек» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. «ВОСТОК»: «Уттуңдурган кекжигин чакымда» 15.00, 18.40, 20.30 шактарда.

Редактор В. С. ШАРВАН.

КИНОТЕАТРАЛГА

МАРТ 20-ДЕ «НАЙРАЛ»: «Түнөл үндүрген» 9.40, 11.30, 13.20, 15.10, 17.00, 18.50, 20.40 шактарда. «ПИОНЕР»: «Бора тоодылар» 8.50, 10.20, 11.40, 15.40, 17.10. «Чаче шунту истерин чүй шаап казган» 11.50, 18.40, 21.00 шактарда.

Чугаа же чалап тур ЧАРАШ ЧҮҮЛҮГЕ ХАНДЫКШЫЛ

Сурагалыг орус чогаалчы Глеб Успенскийнин «Хөвдүрү берген» деп чечен чугаалыгын кол маадырчы-хаанын Россияны көдөз суурларын бирөөсүнө башкылар тургал Ташушканын амдырызына ыдыг-ла он-а аас-кеккич таарышкан. Көдөз суурнуң кударычтыг, чыгыш аай амдырылы-биле эртеңең, Ташушкын чүгө чоңга бараан болурун ышкыды чораван. Бир эвес дара-амда онзагы таарылыг эвес болза, Ташушкын чечен чугаалыг маадырны болбайн-даа баар турган ийи.

Бир кезеде Ташушкын Францига аян-чорук кылган. Эвүр деп алдардыг музейге эрте-бурунгу гректеринин маакылыг бурганнын турса-макылыг коргоени сактып келген. Музейге он кандыг-даа сонуургал чокка, аңаа-ла оон чок бажы кире берген, маакылыг бурган Верера Милососиянын турсамакылыг чыгыш бир-ле эдилекчи күшкө азынкан деп, шыгырт турган.

Мрамор даштаг бүтүнө шыгырык деп турсамакылыг аңаа бир-ле билдигине үдөрүшкүнү канчаган чедикчилерин оң тыгарын оралткан. «Бир-ле билдигине, канжы күш, сөз халдыкчы, күмбөй сөгүш-сөткөнчө ирэг агарын кирешкен деп, үдүт мага-бодум хөвдүрүш, үдүт, сереп келген ышкы агылдырган» деп, Ташушкын сактып турар. Шап ол үдүлөп эгөөлөп, Ташушкын амдырылы, аажы-чаны ина өспөрлөгөн: канжы-бир ийишви бек согөп ийишке

азы оон дугайында багай бодары улуг хай-бачыт-биле дөмөй чыгыш апарган. Бр чыгыш чыккентен алгаш көргө, «Венера Милосская» деп турсамакылыг Ташушкыне улуг салдар чедирине билдингер. Чүгө дөргө оң киши кедир үгө бугурун оскуну, аас-кекжиги болуруга эргем чок деп болан чораван. Кийинки канжы чораваны болган канжы боон болурун бо чогаалда көргүзүп турар. Бир эвес ол улуг бауугу урун чүдүлүн чогаалы болза, канжы-даа кылыгу дуазын чедирин, камгалып ап, долгалдыр турар өртемчеңи хайгааран, чаа солун амдырыл дугайында болган бөдөрүнчө салдар чедирине чугаа-жык. Кийи буртулдо болурун «Венера Милосская» бар: чамдык кижилерде Ветховенин «Айдын дүн сонатизм», А. Чыргал-оолдун «Чымак салгыны», Айтма-товтун «Алгаш», С. Сарыг-оолдун «Алгаш-кыс» деп шүдүтүлгөн. Айвазовскийнин «Тоску чалгыт», азы Ленин-танын «Күс деп чуртары...»

«Бир эвес урун чүдүгө хандыкшыр деп күтөзөңдө, урун чүдү талазы-биле өрөң-чур ужурул сен» деп, Кара Маркс бижөөн. Чурталгада болган урун чүдүлө чараш чүдүлү бирип азыр дөш, кижилер кара чыккыдан тура бугу наамында өрөөнү көл-дирлер. Урун чүдүлү бирип, аңаа хандыкшылыг болууда мала-ла урун чүдү үчилтешсең азы төрт институту доозары алган эвес. Ону чедик азырда урун чүдү музейле-ринге, чуртууга делегелерин-

ге, театрларга болган концерттерге бөрип, радио, телевидение дамчыдыгыларын кичөөнөйгөй динчар, көрүп чыгыр болза, урун чүдүлү билдингын аргалары чоруту чыгышып, оң кижиниң сөткөн-салгыны байып эгөөлөр.

Мзон бодумунуң билдиринин кижилер бо-ла таарышкылар. Таңды районун Марачевкада сут-баран фермамында мал эмчиси Маадыр Хертек кайгычын эки спешалист болурудан аңгыда, чуртууга урун чүдүлүн үргүзүчү сонуурган чоруту. Оон чыгган чуруктарының аразында өрте-бурунгу итаан чурукчу Рафаэльдин, орус чурукчу Айвазовскийнин дөш өскө-дө чурукчуларын аякыларда урун чүдүлүн аңгыда, оң чурукчуларын дөшүчү мад-дары, чуруктарынын утка-шырынын хандык билпип алыскаарын бодар кийи. Чамдык кижилер «Көдөз чөргө чүдү кылдыр боор, чалга-ранчың кончут» дикжар хөвө-түр. Хертек Маадырга ыдыг өстөрүн динчары ачыг болган каттырычыг-даа ча-даас.

Кымылдын пассажирлер АТБ-инде автобус чодалыч Овдак Кара-оол база-ла республиканың култура болган урун чүдү амдырылыг-да болушкунуң ургүдүчү хайгааран, музика урун чүдү-лүгө уаит сунулуг, оуу сөткөлине чедир билпип алыскаар кийи. Ол ышкыш Сарыг-Сенте улугу театрын режиссеру Айлана Чалдба-ның бажынында бичи му-зей бар. Ында дамыдардан

налар, кинолар, шилдер сонуургалын орта тайылыр-лап билбес. Ыдыг аныктар ышкытыг, үнөйгү уеяң, журу-утказы соолуг эвес кинолар чадирин, аңаа 2-3 катап баар чыккентери бо-ла көрүп болуар. Ажыктыг, патриотчу, кыжыдыкчы утка-шырылыг, эң-не улуг чедикчилерин, үнөлдө аян кинолар чартык азы ишти көрүктүлөр чыгыр таарыгалар база бар. Эзден ханы сайгарылыг, аңаа негөттиве бөрү кино-лорга, шилдерге эстетиктиг кижиниңдигеи конжык кижилер ынак эвес болуру чоп.

«Урун чуртууга ажылыгы канчаар көрүдү?», «Шини, кинону калчип билп алмыр», «Музыканы канчаар динчары?» дөш чыккент орус дил кырында бичи номчүктүлөрүн тыва дыче оңчулдары чугула-дыр. Ол ышкыш республиканың телевидение болган радиомакылыгындагы «Култура үн-вөрстөлийн» эзгелегил дамчыдыгыларын сонсакымын ышкы эвес деп бодар мен.

Коммунист ниятчиле чыгыш талазыг спецнаистер эвес, а бугу талазы-биле билдинг, чогаалдык кижилер херек болгай. Силерин араарды ыдыг кижилер бар бе, чараш чүдүгө хандыкшылыг чорук дугайында чүгө болган турар силер? Бо дугайында солуга бижип, чугаалыгы күзөңгү деп бодат тур мен.

С. БАНР, урун чүлү учалдыкчы башкы.

ОДАГГА ЧУГАА

Степан Мавзырычты, Сергей Давыд, Макар Шамит, эргөй Борбак, Владимир Юлган Павел Кенден адышкылар бастап одактыкы анда-ла долгалдыр олургу-ууна. шай-суксууну иш-ле, улуг чугаалыг эгөөлү ирэг олар. Эң-ле эштер уйдур ийи: кзы акылдап, урттап, бот-болуушка чадмы бергенине-даа аажок чыганаган оларын кийи бугу мөзө өргөм болган. Бир чүрөни дөргө үдөр, чок чүрөни демияг тыр апарган.

Чин сарыг шайын катап кыккен, шиттөөн торшутары (тере-хөлдүлөр шортанын дөш дөр) халкынын тоған уругуна ораан, соолу салын иш ор бис. Ышчар бижыр-ш, сооткан торшутарын ирге чүдү дөр: бүрү шыкы, ке-даа бөдүмөлдөр аажок амдан кырген турар чүдү. А оочуру азыг, балыкчы эвөл Кенден тайма (балык чыны смкыш, чүрөг, баары-ле калы оон үзүгө быжып-п) белеткен орган.

Кезеңин иржымын чүдөр Артын-муруну тала-ста улуг-бүтө ортукутар-аны-бүрү кутарынын у тууду кедир сөзгө-лө-лө бөшчү түр оосай хөвө чөп. Хөлдүн кыры көрүң-кө. Харын чазып шор-нар ону үдөр, ыды-мылда чүдү кылдыр чөмөгө-нө, оон үгөң улаң-шарга чоруту тарап уызыр-гөлдөр.

Көл кыры ол хөвө иржым аргада, оон муруну тала-нда оруктап, Чыргалдын ийи бар чораван кижилерин тааламыр тода алаар, а чыгыш турарын көндөрт

Орук демдеглелинден

Прибавкадан бөшчү турис-тер көр. Эртемдешер Вайн-тейн, Мансий-оол оларын кызы, шилчелгөн, хөд орту-ауда турар өрте-бурунгу шилчелгөн, олар чандыр бас-час. Чер кезин дымшатыры-биле Кызыл, Красноярск хоорайлардан негези кижилер чок чогуугуу сал кымын ал-ган, Каа-Хемини куду уддан бөдөр. Эзуулуг-ла турган ора-ны чер. Ал-мен, балык-бай-лаң, куштар албек.

Хөлдүн суун чогуур дө-лөңгө тургузуу, оон камга-лаар дугайында чугаа болуу турары ол. Бо аякыды чор-удулар, дөрт харычлар ор-ганизациялар республикада хөй болуу деп. Сут аякы-агынын организациялары, бөдүс камгалат ниятчиле, Кызыл хоорай Советинин күссөм болган оон-да өскө.

Хөлдү сыгыткан чүвө тө-дө, оон үдүр агып чыдар алыскага канжы-бир бичи гидростанцияны азы балык иржир чөп, ону демделгел кыдырашында доңчул биж-лик алган мен.

Ырзаде кезеңинде бар-ыш, Тере-Хөл солгу бөрес-бе? Чамдык кижилер бо ай-тырыга адыскаар магат чөк. Херек кырында байдал-дөш алгыра, ишкя чоңун караанга көзүлүдү-ле хөлдүн чыдан чыгө сымган чыдары илдеп апарган. Эзден каш чыдар мурунда оон орон балык хузаап азыр ам-ы бажынын чыныга тур-ган, ам оон 300 метр хире ирай берген. Сымган чыдары ол.

Хөлдө агып кирген хөмөр болган хөмөгөңтөр барык чок чүвө болганда, ол ышкыш хар чок кыш, кандаш-кышын хөй болганда нөү-дүр-ле сыгыт бөрү хөлдүр. Эртен тайым «Москва» мо-торгаж чөмө-биле хөлдүн ү-дүр агып чыдар чөргө хө-мөлеттинмес кылдыр сым-гаан.

Чаагай бойдулугу чараш хөлдө кижилер-да хөй келер. Москва, Ленинград болган

Шилиндертер Илереттинген

Кымылдын шлокачылары-ның хаакка маңаарының ко-манды болган хууда бирги чери дөш маргылдааны бо-чур эртен. Аңаа ийишви-биле ийи түс ажит өрөөнчү кириши, шлокачынын спортчу аян камгалаан.

Уругуларын үш километрге чарыкыга № 11 шлокачы өрөөнчиги Гаял Назарова бирги черин алган. Ол дистан-цияны 43 минутта 04 секунд-да эртен. Соодарын беш кило-метрге хаак маңаарыга № 12 шлокачы өрөөнчиги Вася Чирков 21 минутта 14 се-кундада келген, өскө өөрүгө аштырбаан.

Устугу кластарынч уругула-ры беш километрге маннаан. Бо дистанцияга школа-интер-наттын анык спортчулары шылгараан. Лидя Банкова бирги, оон эки Лора Оюн ийити черин ээзден.

Соодарын оң километрге хаакка маңаарыга № 11 шлокачы өрөөнчиги Сергей Захаров теригенди. Ол дистанцияны 43 минутта 27 се-кундада эртен. Школа-интер-наттын төлөөн Олег Рыжков ийити черин алган.

Хаакка маңаарынын талазы-биле школа-интернаттын командамын төкөөлери өскө-лөрдүн эки белеткедиг мар-гылдаага кирешкен, бирги черин алган.

Чыкка даштаналыг үзүндө школачыларың хаакка ма-наарының республика мар-гылдааны болуу эртер. Бо маргылдаага шыгараван өрө-нчилдер киржирлер.

А. АИР. (БИСТИЦ КОРР).

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: 667006

СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП ҮНӨР

Тираж 16056, ЧАГЫҢ № 644. Гыва АССР-ини Маастерлер Чөвүлелин Ном үдүрөр чер, полиграфия болган ном садымын талазы-биле эргелелин типографиясы, (Кызыл Шетинки-Бравченко кудумчуу бажы № 1) ТС-00423